

בית משפט לענייני משפחה בנצרת

תמ"ש 40229-02-11

בפני **כב' השופט - ס. נשיא סארי ג'יוסי**

התובעים

1.ב.ג. (קטין)
 2.א.ג. (קטין)
 3.ג.ג. (קטינה)
 4.ס.ג. (קטין)
 5.ר.ג.

נגד

הנתבע

ש.ג.

מיני-רציו:

* תביעה למזונות ארבעה ילדים יהודים הנמצאים במשמורת משותפת של הוריהם.

* משפחה – מזונות ילדים – במשמורת משותפת

* משפחה – מזונות ילדים – קביעתם

* משפחה – משמורת קטינים – משמורת משותפת

* תביעה למזונות ארבעה ילדים יהודים, הנמצאים במשמורת משותפת של הוריהם.

ביהמ"ש לענייני משפחה פסק:

שאלת חלוקת נטל המזונות במקרה של משמורת משותפת זכתה להתייחסות ביהמ"ש המחוזי בחיפה, ב- ע"מ (חי') 318/05 שם סבר ביהמ"ש כי כאשר הקטינים נמצאים במשמורת משותפת של שני הוריהם, והאב נושא באופן ישיר בחלק מהוצאות ילדיו הקטינים, על האב לשלם לקטינים במקרה כזה, מזונות מופחתים. שיעור ההפחתה במזונות האב במקרים של משמורת משותפת, ייעשה בכל מקרה ונסיבותיו תוך איזון ראוי בין מכלול הגורמים, לרבות, גובה הכנסות שני ההורים; רמת החיים לה הורגלו הקטינים; צרכי הקטינים ועוד כהנה וכהנה. ככלל, מבלי לקבוע מסמרות בעניין, סבר ביהמ"ש (שם), כי יהא נכון להעמיד את שיעור ההפחתה במזונות האב במקרים של משמורת משותפת, בכ-25% מסכום המזונות שהאב היה מחויב בו, לו הקטינים היו נתונים למשמורת בלעדית של האם.

במקרה שלנו נמצא שסך כל המזונות להם זקוקים הילדים מסתכם ב-7,760 ₪ לחודש (1,740 ₪ מזונות הכרחיים +200 ₪ בגין צרכים מעבר להכרחיים – לילד) ובניכוי קצבתם סך של 6,860 ₪, ובשל הסדר

המשמורת המשותפת הרי שהילדים אמורים לצרוך אצל כל אחד מהוריהם, כמחצית הסכום האמור, היינו סך של כ-3,400 ₪ לחודש.

בכדי להכריע כיצד יחולק סך החיוב במזונות בין ההורים יש להתחשב בסכומים הפנויים העומדים לרשות כל אחד מההורים בעקבות מכירת הדירה (כ-350,000 ₪ לכל אחד), הוסף על כך כספי פיצויי הפיטורין שקיבל כל אחד מההורים וכן פער ההכנסות או הפער בפוטנציאל ההכנסה כאשר ביהמ"ש סבור כי האם מסוגלת להשתכר יותר מהשתכרותה היום (כ-2500 ₪) ולפחות 5,000 ₪ לחודש, בעוד שהאב שהשתכר בממוצע 12,117 ₪ לחודש שכר נטו, אך פוטר לאחרונה מעבודתו, ואמור להתקיים בתקופה הראשונה מדמי אבטלה ומפיצויי פיטורין, יוכל בעתיד להשתכר סכומים דומים או מתקרבים לאלה אך יחלוף זמן מה עד שישתלב שוב בעבודה מתאימה. עם זאת לנתבע זכויות סוציאליות רבות כגון: תוכניות חיסכון, קופות גמל, קרנות השתלמות, פנסיה וכו'. אשר גם לאחר פיטוריו מעבודתו, יעמדו לו לזכותו והוא יוכל לעשות בהם שימוש. בנוסף, יש גם להתחשב בחבות האבסולוטית המוטלת על האב על פי הדין האישי לשאת בהוצאות בגין צרכים הכרחיים עד הגיעו של כל אחד מהילדים לגיל 15 שנים, כאשר במקרה שלנו הבכור מבין הילדים טרם מלאו לו 14 שנים.

אי לכך יחויב האב לשלם לידי האם בגין מזונות כל אחד מהילדים סך של 600 ₪ לחודש עד הגיעו לגיל 15 שנים כאשר מגיל זה ועד 18 שנים או עד סיום תיכון, לפי המאוחר מבין שני מועדים אלה, יעמוד החיוב על סך של 400 ₪ לחודש. כמו כן ישא האב באגרות חינוך במלואן. באשר להוצאות חינוך חריגות ועלויות חוגים, וכן בהוצאות רפואיות חריגות, הרי באלה ישאו שני ההורים שווה בשווה לתקופה מיום 1.9.12 (מועד בו פינתה האישה את הדירה) ואילך.

עבור התקופה שקדמה לכך המזונות יהיו בהתאם להחלטה על מזונות זמניים למעט לעניין הוצאות הבית; בהקשר זה טען הנתבע כי חויב על פי החלטה זו לשאת במלוא ההוצאות החודשיות של הבית (חשמל, גז, ארנונה ועוד) אלא שבחודש 1/12 הוא עזב את הבית. על כן בגין אותה תקופה מ-1/12 עד 31.8.12 יעמוד החיוב על שיעור 80% מכלל ההוצאות האמורות שכן היתרה בשיעור 20% תיזקף לאישה-האם.

קצבת הילדים תחלק שווה בשווה בין הצדדים.

בתקופת שירות חובה בצה"ל ישלם האב למזונות בנו/בתו החייל/ת סך של 400 ₪ ישירות לידי/ה ואילו האם סך של 100 ₪.

פסק דין

פתח דבר:

בפניי תביעה למזונות ארבעה ילדים- ב' יליד *.99, א' יליד *.01, ג' ילידת *.04, ו- ס' ילידת *.07.

התובעת והנתבע נישאו זל"ז כדמו"י ביום *.96 * והתגרשו זמ"ז ביום 22.02.12.

מנישואי הצדדים נולדו להם ארבעה ילדים אשר פרטיהם לעיל.

ראשיתם של ההליכים בין הצדדים היתה עת הגיש הבעל תביעה לגירושין בבית הדין הרבני האזורי בחיפה. לתביעתו כרך הנתבע את סוגיית מזונות האישה, הרכוש ומשמורת הקטינים.

ביום 22.02.11 הגישה האישה תביעה למזונות ילדיה הקטינים- זו התביעה הניצבת בפניי.

ביום 21.06.11 התקיים בפניי דיון בבקשה לפסיקת מזונות זמניים לאישה ולארבעת ילדיהם הקטינים.

בתום הדיון, הוריתי כי הואיל והצדדים מתגוררים תחת קורת גג אחת וטרם הוכרעה סוגיית המשמורת של הקטינים, חייבתי את הנתבע לשאת במלוא ההחזר החודשי בגין הלוואת המשכנתא ובסך של כ-800 ₪.

כמו כן, חויב הנתבע במלוא תשלום ההוצאות עבור: חשמל, גז, מים, ארנונה וטלפון. כן הוריתי, כי ביתרה שתישאר מתוך משכורתו של הנתבע הוא ישא בעלויות ביצוע רכישות לכלכלת בני המשפחה, לשם רכישת דברי מזון ומצרכים שונים, ובעלות שלא תפחת מ-3,000 ₪ לחודש. יתר על כן, ובמסגרת החלטתי זו הוריתי כי האישה תישא בהוצאות החינוך של הקטינים עד לסך של 500 ₪ בחודש וביתרה יישא הנתבע.

בשולי החלטתי זו הוריתי על מחיקת התביעה למזונות האישה.

בהחלטת בית הדין הרבני מ- 08/11 נקבע כי הקטינים יהיו במשמורת משותפת של הוריהם.

ביום 31.10.11 התקיים דיון-קדם משפט נוסף. באותו מועד נוכחתי לדעת כי לא חלו שינויים בהסדרי המגורים של הצדדים, והם ממשיכים להתגורר באותה דירה עם ארבעת ילדיהם. באותו מועד הוריתי כי קצבת הילדים מהמל"ל (בסך של 900 ₪) תתחלק בין הצדדים שווה בשווה.

ביום 16.10.12 התקיים דיון הוכחות במהלכו נחקרו הצדדים ובתומו הוריתי על הגשת סיכומים.

סוגיית המשמורת המשותפת והשפעתה על סכום המזונות:

בענייננו המדובר בפסיקת מזונות במקרה בו נמצאים הקטינים במשמורת משותפת של הוריהם.

בסעיף 3(א) [לחוק לתיקון דיני המשפחה](#) (מזונות), התשי"ט-1959, נקבע כי אדם חייב במזונות ילדיו הקטינים, לפי הוראות הדין האישי החל עליו.

שאלת חלוקת נטל המזונות במקרה של משמורת משותפת זכתה להתייחסות בית המשפט המחוזי בחיפה, שם נאמרו הדברים הבאים ב-[ע"מ \(חי'\) 318/05 פלוני נ' פלונית](#) [פורסם בנבו]:

"חובת האב לתשלום מזונות הקטינים קמה לטעמי, רק באותם מקרים בהם הקטינים נמצאים במשמורת האם, והיא זו אשר נושאת באופן ישיר בהוצאותיהם ההכרחיים. מטבע הדברים, במקרים בהם נושא האב באופן ישיר בהוצאות ילדיו הקטינים, יוצא הוא ידי חובת מזונותיו כלפיהם.

הפועל היוצא הינו שכאשר הקטינים נמצאים במשמורת משותפת של שני הוריהם, והאב נושא באופן ישיר בחלק מהוצאות ילדיו הקטינים, על האב לשלם לקטינים במקרה כזה, מזונות מופחתים.

שיעור ההפחתה במזונות האב במקרים של משמורת משותפת, ייעשה בכל מקרה ונסיבותיו תוך איזון ראוי בין מכלול הגורמים, לרבות, גובה הכנסות שני ההורים; רמת החיים לה הורגלו הקטינים; צרכי הקטינים ועוד כהנה וכהנה.

ברי כי יש לבחון את היקף הפחתת דמי המזונות במקרים של משמורת משותפת, בצורה זהירה לבל תפגע טובת הקטינים. אין להתעלם מכך שהפחתת שיעור המזונות, טומן בחובו חשש כי משמורת משותפת תיחשב ל"כדאית" יותר מבחינה כלכלית, ובכך ייווצר תמריץ לפתיחת חזית סכסוך חדשה בין ההורים בעניין משמורת הילדים, כאשר האב יבקש משמורת משותפת מתוך מטרה להביא להפחתת דמי המזונות, ותוך שבלהט המאבק והסכסוך בין ההורים תשכח טובת הילדים. לפיכך, על בתי המשפט לעמוד על המשמר ולוודא כי הסדר המשמורת המשותפת הוא כן ואמיתי ומיושם באורח המאפשר דאגה אמיתית לצורכי הקטינים, הן הרגשיים, הן הפיזיים, והן הכלכליים.

בהקשר זה, איני רואה דופי בכך כי הנטל הכלכלי הכולל המוטל על האב בהסדרי משמורת משותפת, יהיה גבוה יותר לעומת דמי המזונות המוטלים עליו בהסדר משמורת בלעדית אצל האם, וזאת כאשר משקללים את דמי המזונות עם ההוצאות בהן האב נושא באופן ישיר.

משמורת משותפת מתאימה במקרים בהם האב מוכן ומסוגל למעורבות גבוהה יותר בחיי ילדיו, מעורבות אשר הינה לטובתו של הקטין. סביר בעיני כי מעורבות גדולה יותר בחיי הילדים תוביל אף למעורבות כלכלית גבוהה יותר.

ככלל, בשים לב לאמור לעיל, ולמכלול השיקולים הרלבנטיים אותם יש לשקול במקרים אלה, ומבלי לקבוע מסמרות בעניין, נראה לי נכון להעמיד את שיעור ההפחתה במזונות האב במקרים של משמורת משותפת, בכ- 25% מסכום המזונות שהאב היה מחוייב בו, לו היו הקטינים נתונים למשמורתה הבלעדית של האם.

ראוי להדגיש כי על אף האמור בעניין הפחתת שיעור המזונות במקרים של משמורת משותפת, הרי שהוצאות המדור החלות על האב אינן פוחתות אך בשל העובדה שהקטינים נמצאים במשמורת משותפת. עיקר ההוצאה בגין מדור – שכר דירה וארנונה – אינו תלוי במספר הימים בהם מתגוררים הקטינים בדירת האם. לפיכך, אין להפחית חלק זה של מזונות הקטינים מחלקו של האב, על אף שמדובר במשמורת משותפת."

ומן הכלל אל הפרט:

עפ"י התסקיר שהוגש ע"י העו"ס לבית הדין הרבני ביום 02.04.12, הסדרי הראייה מתקיימים כדלהלן: ביום א' אוספת האם את הקטינים ממסגרות החינוך והם שוהים אצלה עד יום ד' בבוקר כשהיא מחזירה אותם למסגרות. ביום ד' אוסף הנתבע את הקטינים ממסגרות החינוך והם שוהים אצלו עד יום ו' שעה לפני כניסת השבת, כאשר השבת היא של התובעת. כאשר השבת היא של הנתבע, שוהים הקטינים אצלו עד ליום א' בבוקר שאז מחזיר אותם למסגרות.

בענייננו עותר הנתבע לבטל את חיובו בהשתתפות בהוצאות המדור החל מיום 30.08.12, המועד בו פינתה התובעת את הנכס המשותף בעקבות מכירתו (סעיף 20 לסיכומי הנתבע). לטענת הנתבע, אין כל הצדקה לחיובו בכל הוצאה בגין המדור, **על רקע העובדה כי שני הצדדים קיבלו לידיהם מחצית שווה מתמורת מכירת הדירה המשותפת אשר היתה בבעלותם**. נוכח זאת, מבקש הנתבע כי עד למועד מכירת הדירה, יהא עליו לשאת **במחצית** מן ההוצאות עבור חשבונות הבית ממועד עזיבתו את הבית בתחילת שנת 2012 ועד למכירתו ביום 30.08.12. הנתבע מציין כי חובתו לשאת בהשתתפות בחשבונות הבית פקעה במועד המכירה (סעיף 50 לסיכומי הנתבע).

באשר לצורכי הקטינים, מבקש הנתבע לאמץ את הצעת בית המשפט שהועלתה בדיון ההוכחות מיום 16.10.12 אשר לפיה יהא עליו לשאת בהוצאות החינוך החריגות של הקטינים בתוספת 1,000 ₪ עבור כלל הוצאות הילדים, בעוד האם תמשיך לשאת בהוצאות החינוך השוטפות אשר מגיעות עד 500 ₪ לחודש ותממש את כלל ההטבות וההנחות להן היא זכאית כאם חד הורית ממשרד החינוך והתמ"ת (סעיפים 14 ו-52 לסיכומי הנתבע). במידה והתובעת תממש את כלל ההטבות להן היא זכאית כאם חד הורית, יהיה בהצעת בית המשפט כדי למלא באופן מוחלט אחר כל צורכי הקטינים והוצאותיהם, כך לטענת הנתבע.

התובעת טוענת כי הסכומים המפורטים בכתב התביעה ובתצהיר עדות הראשית משקפים נאמנה את צורכי הקטינים ובית המשפט מתבקש לחייב את הנתבע לשאת בגין מזונות אלו. באשר למדור, מציינת התובעת כי על האב לשאת לבדו בחובת מדורם של הקטינים ולחייבו לשאת בתשלומי אחזקת המדור לתקופה שהחל מיום עזיבת הדירה המשותפת ועד מתן החלטה חדשה לעניין המזונות (סעיפים 31, 37-34 לסיכומי הנתבע).

על מנת להכריע בטענות הצדדים, אבחן תחילה את יכולת השתכרותם של הצדדים ומצבם הכלכלי, ולאחר מכן אבחן את צורכי הקטינים כפי שנתבעו בכתב התביעה.

השתכרות הצדדים:

הנתבע – האב:

הנתבע עובד בחברת "****" מזה כ- 15 שנים ועוסק ב- ***

לטענת התובעת, משכורתו של הנתבע מסתכמת בסך של כ- 15,000 ₪ (ס' 6 לכתב התביעה וס' 3 לתצהיר עדותה הראשית).

בכתב ההגנה מכחיש הנתבע את טענות התובעת וטוען כי משכורתו אינה עולה על 8,000 ₪ בחודש. בהוצאת הפרטים שצירף הנתבע לכתב הגנתו צוין כי ממוצע משכורתו הינו ע"ס 9,000 ₪ נטו בחודש.

(לפני ניכוי הלוואות משותפות וניכוי חסכוניות הקטיניים) כאשר לבנק מופקד במוצע סך של 8,000 ₪.

בקדם המשפט מיום 21.06.11 הצהיר הנתבע: "משכורתי עומדת ע"ס של כ- 6,500-6,000 ₪. זה הסכום שנכנס לבנק. אם לא היו לי הלוואות שירודות מהשכר משכורתי היתה עומדת ע"ס של 9,000 ₪. יש לנו הלוואות של 80,000 ₪. לקחנו את ההלוואות האלה לפני שנתיים או שלוש שנים. ההחזר החודשי של כל ההלוואות הוא כ- 2,500 ₪" (עמ' 4 שורות 10-13 לפרוטוקול).

בתצהיר עדותו הראשית מיום 12.09.12 ציין הנתבע כי שכרו אינו עולה על 6,100 ₪ לחודש, וזאת נוכח ניכוי הלוואות משכרו על בסיס חודשי (סעיף 23 לתצהיר) בסך של 1,656 ₪ בחודש (ולא כ- 2,500 ₪ כפי שהצהיר בפניי בדיון מיום 21.06.11).

בישיבת ההוכחות נחקר הנתבע אודות השתכרותו ואודות הלוואות השונות אשר נפרעות ממשכורתו החודשית (ראה עמ' 21 שורות 21-12 לפרוטוקול).

בדיון זה הצהיר הנתבע כי סך ההחזר החודשי בגין הלוואות המשותפות שיש לצדדים ואשר נפרעות מחשבונו עומד על 1,600 ₪ לחודש (עמ' 21 שורות 31-30 לפרוטוקול).

אדגיש, כי במסגרת פסיקת מזונות והערכת יכולתו הכלכלית והכנסתו החודשית של כל אחד מהצדדים, על בית המשפט להתחשב בהכנסה החודשית לאחר ניכויי חובה בלבד, היינו בגין מס הכנסה, מס בריאות וביטוח לאומי בלבד.

כמו כן, סוגיית החלוקה או איזון הלוואות וחובות מקומה להידון במסגרת דינית אחרת – התביעה הרכושית או התביעה לאיזון משאבים, ולא במסגרת תביעת מזונות.

בסוגיית השתכרותו של הנתבע חלוקים הצדדים באשר להשתכרותו בפועל, כאשר מחד טוענת האישה כי משכורתו נטו של הנתבע היא בסך של 8,000 ₪ לפחות, ומאידך טוען הנתבע כי משכורתו הנכנסת לבנק הינה בין 6,000 ל- 6,500 ₪, וזאת בשל הלוואות משותפות הנפרעות מחשבונו.

אציג את השתכרותו של הנתבע כפי שעולה מתלושי השכר:

שכר נטו	ניכוי חובה	שכר ברוטו	חודש
19,646	11,038	30,684	מרץ 2011
16,933	9,164	26,097	אפריל 2011
10,036	4,120	14,156	מאי 2011
11,715	5,828	17,543	יוני 2011
9,838	4,064	13,902	יולי 2011
13,101	5,960	19,061	אוגוסט 2011
9,826	4,072	13,898	ספטמבר 2011
10,513	4,692	15,205	אוקטובר 2011
9,548	4,148	13,696	נובמבר 2011
12,191	3,096	15,287	דצמבר 2011

9,939	2,039	11,978	ינואר 2012
-------	-------	--------	------------

על פי נתונים אלה, סך כל ההכנסות באחד עשר החודשים האמורים הסתכם ב- 133,286 ₪ כך שהמוצע לחודש הוא 12,117 ₪ שכר נטו.

בסיכומיו מציין הנתבע כי פוטר מעבודתו לאחר 19 שנות עבודה בחברת "****" וכיום הוא מובטל. לסיכומיו צירף אישור העסקה מחברת "****" לפיו הועסק בחברה החל מיום 15.07.91 ויסיים העסקתו ביום 31.01.13, וזאת עקב צמצומים בכוח אדם. בהמשך מציין הנתבע בסיכומיו כי יהא זכאי לתשלום שלא יעלה על 75% משכרו הממוצע בשנה האחרונה (סעיף 41 לסיכומים).

במסגרת סוגיה זו אציין כי בעבודתו צבר הנתבע זכויות סוציאליות רבות כגון: תוכניות חיסכון, קופות גמל, קרנות השתלמות, פנסיה וכו'. כן קיבל הנתבע מידי חודש קצובת טלפון וכן שדרוג רכב. [בע"א 378/80 צורי יצהר נ' מיכל יצהר ואח'](#), פ"ד לה(1), 328 נפסק, כי יכולתו של אב לשאת במזונות ילדיו, אינה נמדדת רק בהכנסתו בפועל, אלא גם בפוטנציאל השתכרותו. כמו כן, הלכה ידועה היא כי מזונות פוסקים לא רק מהכנסה אלא גם מרכוש. כמו כן נפסק, כי על האב להתאמץ עד קצה גבול יכולתו ואף להשכיר עצמו כפועל פשוט, כדי שיוכל לזון את ילדיו הקטינים (ראה [ע"א 378/80 הנ"ל](#), [וע"א 364/62 דגני נ' דגני](#), פ"ד יז (1989) [פורסם בנבו]).

בעניין זה, אין בידי לקבל את טענת הנתבע לפיה הלכות אלו נהוגות אך ורק כאשר מדובר בזוגות נשואים. קביעה זו אינה נכונה כלל. המדובר בהלכה ידועה לפיה בבוא בית המשפט לפסוק מזונותיו של קטין, עליו לקחת בחשבון, במסגרת הכנסות האב, גם את הכנסותיו ממקורות שונים כולל רכוש שנצבר אצלו. בענייננו, לאב הצטברו זכויות סוציאליות רבות אשר גם לאחר פיטוריו מעבודתו, יעמדו אלו לזכותו ויוכל לעשות בהם שימוש גם לאחר פיטוריו מעבודה. במקביל יש לקחת בחשבון את זכויותיה של האם כפי שפורטו בתצהירה הכוללות 2 תכניות חיסכון ופנסיה. לזכויותיהם אלו של הצדדים יש השלכה על גובה המזונות שייפסקו, כפי שאקבע בהמשך.

התובעת - האם:

בכתב התביעה ציינה האם כי היא עובדת ---- ומזה כארבע שנים משתכרת סך של 2,500 ₪.

בכתב ההגנה ציין הנתבע כי התובעת משתכרת כפול מן המוצהר על ידה, וכפי שמסרה לנתבע, היא החלה לעבוד במקום חדש כאשר חלק משכרה משולם לה במזומן ואילו רק כמחצית מוצהר בתלוש השכר. כמו כן, מציין הנתבע כי בחודש 11/10 קיבלה התובעת פיצויי פיטורין ממקום עבודתה.

בקדם המשפט אשר התקיים ביום 21.06.11 הצהירה בפניי האם כי היא משתכרת סך של 2,500 ₪ בחודש (עמ' 3 שורה 10 לפרוטוקול).

בתצהיר עדותה הראשית של האם מיום 16.02.12 ציינה כי היא משתכרת סך של 3,411 ₪ ברוטו בחודש. מעיון בתלושי השכר של האם אשר צורפו לתצהירה עולה כי שכרה ברוטו הינו 3,000 ₪ ושכרה נטו עומד ע"ס 2,745 ₪, ובכתב יד צוין סך של 2,500 ₪.

בדיון ההוכחות אשר התקיים ביום 16.10.12 נחקרה האם אודות השתכרותה והעידה כדלהלן :

”ש. כמה את משתכרת היום?

ת. בערך 3,000-3,500 ₪ ברוטו.

...

ש. את אומרת כל הזמן שאת משתכרת 2,500 ₪ כאשר בעצם השתכרת 3,000 ₪. יש גם תלוש של 5,000 ₪.

ת. יש שם פדיון חופשה והבראה, כאשר משכורתתי ללא הבראה היא 3,000 ₪.

”...

מהתלושים אשר הוצגו בפניי ומעדותה של האם עולה כי היא משתכרת סך של כ- 2500 ₪ בחודש נטו (זאת גם עפ"י הודאת ב"כ הנתבע בדיון מיום 21.06.11 (עמ' 2 שורה 12).

נוסף להשתכרותה מקבלת האם מידי חודש מהמל"ל סך של 950 ₪ עבור ארבעת הילדים (ראה עדותה של האם במהלך דיון ההוכחות שהתקיים ביום 16.10.12 עמ' 11 שורות 19-20).

בהקשר זה יש להתייחס לסוגיה נוספת שהועלתה ע"י הנתבע והיא פיצויי הפיטורין שקיבלה האם ממקום עבודתה. האם נחקרה פעמיים בעניין זה :

בדיון (קד"מ) אשר התקיים ביום 21.06.11 (עמ' 3 שורות 27-28 לפרוטוקול) וכך העידה :

”ש. קיבלת פיצויי פיטורין בסך של 15,000 ₪?

ת. נכון. הפקדתי אותם בחשבון הבנק שלי.”

אף בדיון ההוכחות שהתקיים ביום 16.10.12 נחקרה האם והעידה כדלהלן (עמ' 15 שורות 26-29) :

”ש. כמה קיבלת פיצויי פיטורים ממקום עבודתך?

ת. 15,000 ₪ שנכנסו לחשבוני הפרטי והגשנו קבלה.

ש. ואם אגיד לך שקיבלת 25,000 ₪.

ת. שקר וכזב. 10,000 ₪ הלכו לפנסיה לא אלי.

”...

מעדותה עולה כי התובעת אכן קיבלה פיצויי פיטורין ממקום עבודתה הקודם בסך של 15,000 ₪ אשר הופקדו בחשבונה שהיה ביתרת חובה באותה העת.

יש לזכור שאף הנתבע עתיד לקבל פיצויי פיטורין בעת עזיבתו את מקום עבודתו (31.01.13).

במסגרת הדיון בעניין השתכרות הצדדים אתייחס לרכוש אשר נצבר לצדדים הכולל: דירה אשר נמכרה ואשר תמורתה התחלקה בין הצדדים בחלקים שווים, זכויות סוציאליות של הצדדים, וכן רכב הרשום על שמו של הנתבע ואשר בדיון שהתקיים ביום 21.06.11 הוסכם שימשיך להיות בשימושה של התובעת.

אומנם דינה של סוגיה זו – רכוש הצדדים – להתברר במסגרת תביעת הגירושין בבית הדין הרבני, אך יש בסוגיה זו כדי להשליך על שאלת המזונות הנדונה בפניי, ואפרט בקצרה.

לצדדים היתה דירה משותפת ב- *** (להלן: "הדירה") עליה רבצה משכנתא, כאשר ההחזר החודשי בגין ההלוואה שנטלו הצדדים היתה ע"ס 2,000 ₪ ולאחר מכן הופחתה לסך של 800 ₪ בחודש. דירת הצדדים נמכרה תמורת סך של 880,000 ₪ וחוב המשכנתא לאחר מכירת הדירה בסך של 106,000 ₪ סולק אגב מכירת הדירה (ראה עמ' 15 שורות 16-17 לפרוטוקול הדיון מיום 16.10.12).

בגין מכירת הדירה קיבל לידי כל אחד מן הצדדים סך של 350,000 ₪. התובעת טוענת כי יש לראות בסכום זה כרכוש של הנתבע וכמקור הכנסה נוסף, אשר ביכולתו לזון את הקטינים. בהתייחסו לטענה זו, טוען הנתבע (סעיף 30 לסיכומיו) כי התובעת מבקשת לעצום עיניה ביחס לתמורת נכס המגורים אשר קיבלה, כשם שהיא מבקשת להתעלם מפיצויי הפיטורין ששולמו לה.

בעניין זה אציין כי קבלת סכום כסף מתמורת מכירת הדירה יש בו כדי להשליך על גובה דמי המזונות שייפסקו ויש בו כדי להוות חלק ממכלול הכנסותיו של כל צד.

באשר לזכויות הסוציאליות של כל צד, אציין כי יש בכך גם כדי להשליך על הכנסתם הפנויה של כל אחד מהצדדים, ולעניין זה התייחסתי בדבריי לעיל.

עניין זה, כמו גם שאר העניינים הרכושיים, יתבררו לעומקם בתביעת הגירושין בבית הדין הרבני.

עם זאת, אין ספק, ובהתעלם מההכנסה החודשית שיש לכל אחד מהצדדים, הרי שלשניהם עומד סכום נכבד של מעל מ- 300,000 ₪. על כל אלה אוסיף, כי לא שוכנעתי כי האישה ממצה את יכולתה להשתכר וכי הכנסתה לצורך הערכת המזונות תועמד אך ורק ע"ס של 2,500-3,000 ₪, גם אם זוהי הכנסתה בפועל.

צורכי הקטינים:

בכתב התביעה עתרה האם למזונות הקטינים בסך של 7,130 ₪ בחודש עפ"י הפירוט שלהלן: כלכלה- 700 ₪, חשמל- 200 ₪, ארנונה ומים- 100 ₪, טלפון- 70 ₪, בריאות- 150 ₪, ביגוד והלבשה- 200 ₪, שכ"ל- 150 ₪ (עבור שלושת הילדים ב', א' ו- ג', ואילו עבור הקטינה ס'- 100 ₪), חוג – 300 ₪ (עבור 3 הילדים הגדולים בלבד), ובסה"כ- 7,130 ₪ בחודש.

לעומת זאת, בתצהיר עדותה הראשית עתרה האם למזונות הקטינים בסך של 8,470 ₪ לחודש, כאשר בפירוט זה הוסיפה רכיבים שונים: שירותי בריאות כללית- ע"ס 150 ₪ כל קטין, אינטרנט – משפחתי ע"ס 300 ₪, וכן נסיעות ע"ס 150 ₪ לכל קטין.

עפ"י הפירוט הנ"ל, כללה האם את הוצאות אחזקת המדור בתוך ההוצאות השוטפות של הקטינים בלא שהתייחסה בנפרד להוצאות המדור ואחזקתו.

בכתב ההגנה טען הנתבע כי ההוצאות הנטענות הינן פרי דמיונה של האם ואין בהן כדי לשקף באופן אמיתי את צורכי הקטינים.

בדיון ההוכחות אשר התקיים ביום 16.10.12 נחקרה האם אודות צורכי הקטינים והוצאות הבית והעידה כדלהלן:

ש. אני מפנה אותך לסעיפים 1-4 לתצהירך, שם את מפרטת את הוצאות הילדים ומשק הבית. ת. נכון.

ש. תסבירי לבימ"ש כיצד על פי חישובך ההוצאות עבור ארבעת הילדים הן 8,470 ₪ כאשר אין התחשיב לוקח בחשבון הלוואות שלקחתם, משכנתא, הוצאות אישיות שלכם, כאשר בפועל השתכרותכם נטו אשר הופקדה בבנק עמדה בממוצע ע"ס של 9,000 ₪. תסבירי לנו איך את מצפה שנקבל את הטענה שאלה אכן היו הסכומים?

ת. אלה הוצאות ילדי בוודאות וזה מה שאנחנו הוצאנו במשך כל החודשים, ואף יותר.

ש. אז למה מהראיות אשר צורפו לתצהירך אנו למדים על הוצאות שמגיעות לכל היותר ל-3,000 ₪ בחודש, וזה על פי ראיותך, ואת כתובעת אמורה להוכיח את הטענות העובדתיות להן את טוענת.

איך את מיישבת את חוסר התיאום בין הטענה העובדתית שלך לבין הראיות שלך?

ת. יש הרבה דברים ששילמתי במזומן וכל היתר בית המשפט יקבע.

ש. מה שילמת במזומן?

ת. הרבה הוצאות כלכלה; אוכל, ביגוד, כל דבר כמו דמי כיס והנתבע יודע על כך.

ש. על קניית אוכל וביגוד אין קבלות?

ת. יש קבלות.

ש. הקבלות שהצגת מציגות סכום פחות בחצי ממה שאת תובעת

ת. יצאו הרבה דברים שלא הבאתי עבורם קבלות.

...

ש. חלק מהאסמכתאות אשר צירפת מתייחסות למועדים שטרם עזיבתו של ש' את הבית. מדוע לא צירפת אסמכתאות אחרי עזיבתו?

ת. בשמחה רבה אשמח להראות לבית המשפט.

ש. הצגת חשבונות בתצהירך שמתייחסים לתקופה שלפני עזיבתו של ש' את הבית.

ת. אני מוכנה להעביר לך.

ש. למה לא צירפת את החשבונות העדכניים כפי שהיה עליך לעשות שהגשת את התצהיר כתובעת שעליה להוכיח את ההוצאות האמיתיות שלה כאשר הילדים שוהים איתך מחצית מהשבוע ואת שוהה בכל סופי השבוע, גם כשהילדים איתך וגם כשהם עם אביהם, אצל משפחתך?

ת. אני שוהה גם בבית וגם אצל משפחתי ואף אחד לא יגיד לי איפה לשהות.

אני מוכנה להציג אסמכתאות. אין סיבה מדוע לא צירפתי.

..."

בעדותה לא הצליחה התובעת להסביר מדוע לתצהירה לא צורפו המסמכים והקבלות, כפי שפורטו בכתבי הטענות. התובעת העידה כי ביחס להוצאות רבות לא הציגה קבלות, וכי היא מוכנה להציג את הקבלות והאסמכתאות, ו"אין סיבה מדוע לא צירפתי". גם כאשר נחקרה אודות הביגוד של הקטינים העידה: "רכשתי. בטוח קניתי בזמן הזה בגדים, אבל לא צירפתי את הקבלות, אולי לא ידעתי בצריך לשמור".

יתר על כן, בין יתר הרכיבים שנדרשו עבור מזונות הקטינים, נתבע סך של 70 ₪ עבור טלפון. בחקירתה מיום 16.10.12 העידה האם כי אין לה טלפון, ולפיכך לא ברור מדוע נתבע רכיב זה (ראה עדותה של האם בעמ' 13 שורה 29 וכן עמוד 14 שורה 6 לפרוטוקול). זאת ועוד, כאשר נשאלה האם כמה שילמו בכל חודש עבור טלפון, השיבה: "**לא זוכרת בדיוק. זכותי המלאה לא לזכור**" (ראה עמ' 14 שורות 1-2 לפרוטוקול). יתר על כן, כאשר נשאלה לגבי הפער בין הסכומים כפי שמופיעים באסמכתאות שבנספחים לבין הסכומים שצוינו על ידה, השיבה כי צירפה את החשבונות בתקופה בה הנתבע היה בבית (ראה עמ' 14 שורות 7-8 לפרוטוקול). גם לגבי הפער בין הסכומים שנטענו לבין הסכומים המופיעים בקבלות לגבי החינוך של הקטינים, לא הצליחה התובעת לספק הסבר המניח את הדעת והעידה "**לא נכון. אין דבר כזה. הצגתי את כל הראיות. ... הבאתי את כל הקבלות**" (ראה עמ' 14 שורות 9-15 לפרוטוקול). התובעת אף לא צירפה כל אסמכתא לעניין הצורך באבחון דיסקטי לקטין א', ונימקה זאת בטענה כי "**קיבלתי הצעת מחיר בע"פ**" (ראה עמ' 15 שורות 12-15).

אין בידי לקבל את טענות התובעת ובכלל זה הניסיון לזכות במזונות גבוהים תוך הצגת הוצאות מנופחות בלא שנתמכו במסמכים המוכיחים זאת. בנסיבות אלו, מאחר וצרכי הקטינים לא נתמכו כולם במסמכים, ולא הוצג כל נימוק משכנע מדוע לא צורפו המסמכים והאסמכתאות לגבי הצרכים של הילדים והוצאותיהם בפועל, מוסמך בית המשפט להעריך את הסכום הנדרש על פי ניסיונו (ראה ע"א 93/85 שגב נ' שגב, פ"ד ל"ט(3) 824 ו- ע"א 687/83 מזור נ' מזור, פ"ד ל"ח(3) 24).

לפיכך אמת המידה שתנחה את בית משפט זה בקביעת מזונות הקטינים תהא זו שנקבעה בפסיקת בתי המשפט המחוזיים והועמדה על 1,400 ₪ בגין צרכים הכרחיים אלא כולל מדור וחינוך (ראה, למשל, רמ"ש (י-ם) 17808-05-10 מיום 8.8.11 (פורסם במאגרים המשפטיים המקוונים) [פורסם בנבו]).

לא הובאו ראיות להוצאות מיוחדות, ועל כן הנני קובע כי לקטינים אותם צרכים הכרחיים רגילים של בני גילם.

אלא שאין משמעות הדבר כי סכום המזונות עבור ארבעה ילדים, להבדיל מילד אחד, יהא זה המתקבל מהכפלת מספרם בסכום של 1,400 ₪, והדברים ידועים.

בנסיבות דנו, ולאחר שבחנתי מכלול הראיות ושקלתי את טענות הצדדים, אני מעמיד את צרכי ההכרחיים של כל קטין על סך של 1,200 ₪ לחודש בהתחשב בכך כי עסקינן בארבעה ילדים

מדור:

במהלך דיון ההוכחות מיום 16.10.12 נחקרה התובעת אודות המדור והעידה כדלהלן:

"ש. לעניין המדור. את טוענת ששכרת דירה. איפה הסכם השכירות?
ת. אצל עו"ד שלי.

...

ש. כמה השכירות בדירה שלך?

ת. 2,120 ₪. אני שוכרת אותה מיום 15.08.12.

ש. למה לא צירפת לבית המשפט את חוזה השכירות?

ת. יש אצל עו"ד שלי הכל".

במהלך הדיון הסבירה ב"כ האם כי התצהיר הוגש חצי שנה לפני דיון ההוכחות וכי האם שכרה דירה רק לאחרונה, וזו הסיבה שלא צורף או הוצג הסכם השכירות קודם. כאן יודגש, כי הסכם זה צורף רק לסיכומים.

אומנם, לסיכומים לא ניתן לצרף מסמכים, אולם במקרה דנן גרסת התובעת לפיה שכרה דירה וכן סכום דמי השכירות להם טענה נראית סבירה בעיני, שכן שני הצדדים נותרו ללא דירה משלהם משזו נמכרה. כמו כן דמי השכירות הנטענים הם כאמור סבירים. מצד שני אני דוחה את טענת הנתבע לפיה אין לחייבו בהוצאות המדור כלל, שכן הצדדים קיבלו לידיהם מחצית שווה מתמורת מכר הדירה, ולחייבו במחצית הוצאות המדור מיום עזיבתו את הדירה ועד למכירתה. אין משמעות הדבר כי יש להטיל עליו את מלוא הוצאות המדור של הילדים בזמן שהייתם בדירת אמם, אולם יש להעריך ולכלול במסגרת כלל המזונות להם זכאים הילדים, עוד לפני חלוקת הנטל בין ההורים, את הוצאות המדור שיש להם בזמן שהייתם אצל אמם ואצל אביהם.

בהקשר זה ולאור התנהלותם של הצדדים, אין שום סיבה להעמיד את הוצאות המדור שלא באופן שווה, היינו את חלקם של הילדים במדור ובהחזקתו בזמן שהייתם אצל כל אחד מהוריהם, לנוכח הסדר המשמורת המשותפת.

בנסיבות דנן, ועל דרך האומדנה תוך התחשבות בזמן שהייתם של הילדים אצל כל אחד מהוריהם (כמחצית החודש), הנני מעמיד את חלקם במדור ובהוצאות אחזקתו, על סכום כולל של 170 ₪ עבור כל ילד אצל כל אחד מההורים. יש לזכור גם, כי מדובר ב- 4 ילדים, כך שחלקם של ארבעתם יחד מידי חודש אצל כל אחד מההורים עומד על 680 ₪.

חינוך:

בגין רכיב זה עתרה האם לסך של 300 ₪ עבור כל קטין, ובסה"כ 1,200 ₪, וכן חוגים – סך של 300 ₪ עבור כל קטין ובסה"כ 1,200 ₪. מכאן לטענתה הוצאות החינוך כולל חוגים מסתכמים ב-2,400 ₪.

מעיון במסמכים אשר צורפו לתצהיר עדותה הראשית של התובעת נמצא כי לתצהירה צירפה 2 אישורים עבור חינוך- האחד מ- *** לפיו שכ"ל לשנה הינו ע"ס 1,640 לשנה, והשני- אישור עבור חוב מ- *** (עבור הקטינים אי ו- ג') לשנת הלימודים תשע"ב בסך של 2,823 ₪.

האם לא צירפה אסמכתאות לעניין גובה שכ"ל השנתי / החודשי עבור כל קטין וקטין. אף האישור שצורף על ידה מ- *** מוכיח כי התשלום בסך של 1,640 ₪ הינו תשלום שנתי ולא חודשי, ומכאן שהסכום החודשי בהתחשב ב- 10 חודשי לימוד, מסתכם ב- 164 ₪ ולא 300 ₪ לחודש.

מכל מקום אינני סבור כי יש לערוך חישוב מדוקדק בקשר להוצאות החינוך, וראוי כי אגרות החינוך ישולמו לפי יחס חלוקה שיקבע.

לסיכום, צרכיו ההכרחיים של כל קטין הם כדלקמן:

סך של 1,200₪, סך של 170 ₪ בגין מדור אצל כל אחד מהוריו, כך שמזונותיו בגין מדור מסתכמים ב- 340 ₪ לחודש אצל שניהם יחד וכן הוצאות חינוך שנראה כי בהתאם לראיות החלקיות שהוצגו, אינן מעבר ל- 200 ₪ לחודש.

אי לכך, סך כל הצרכים ההכרחיים, לכל ילד, מסתכם ב-1,740₪.

על סכום זה יש להוסיף גם הוצאות נוספות בגין צרכים מעבר להכרחיים, ובין היתר, בגין חוגים אותם אני מעמיד ע"ס של 200 ₪ לכל ילד.

מכאן אני מאשר לכל אחד מהילדים, מזונות חודשיים בסך של 1,940 ₪, כאשר מסכום זה יש להפחית קצבת ילד בסך של כ- 225 ₪ (900 ₪ עבור ארבעתם).

חלוקת נטל המזונות בין ההורים:

כזכור, הנתבע פוטר מעבודתו והוא אמור להתקיים בתקופה הראשונה מדמי אבטלה ומפיצויי פיטורין, כאשר דמי האבטלה הם בשיעור של כ- 75% מהשכר שהיה לו.

הנתבע ביקש, כי המזונות שיושתו עליו ייקבעו על בסיס שכר או הכנסה לפי 75% מהשתכרותו בשנה הראשונה ולהפחית מאלה גם את דמי השכירות שיידרש לשלם, לרבות הוצאות שהות הקטינים אצלו מתוקף המשמורת המשותפת.

בפרקים קודמים סקרתי את הפסיקה של בית המשפט המחוזי אשר עסקה בסוגיית המזונות במקרה של משמורת משותפת.

כזכור, בית המשפט המחוזי בחיפה סבר, כי יהא נכון להעמיד את שיעור ההפחתה במזונות האב במקרים של משמורת משותפת, בכ- 25% מסכום המזונות שהאב היה מחוייב בו, לו הקטינים היו

נתונים למשמורת בלעדית של האם. עם זאת ראוי להדגיש כי בית המשפט המחוזי ציין זאת "מבלי לקבוע מסמרות בעניין".

במקרה שלנו הרי שסך כל המזונות להם זקוקים הילדים מסתכם ב- 7,760 ₪ לחודש ובניכוי קצבתם סך של 6,860 ₪, ובשל הסדר המשמורת המשותפת הרי שהילדים אמורים לצרוך אצל כל אחד מהוריהם, כמחצית הסכום האמור, היינו סך של כ-3,400 ₪ לחודש.

בנסיבות דנן יש להתחשב בסכומים הפנויים העומדים לרשות כל אחד מההורים בעקבות מכירת הדירה, הוסף על כך כספי פיצויי הפיטורין וכן פער ההכנסות או הפער בפוטנציאל ההכנסה כאשר בית המשפט סבור כי האם מסוגלת להשתכר יותר מהשתכרותה היום ולפחות 5,000 ₪ לחודש, וזאת ניתן להשיג על דרך עבודה במשרה בהיקף שעות רחב יותר, בעוד שהאב יכול להשתכר סכומים דומים או מתקרבים לאלה שנתקבלו בעבר שעה שהשתכרותו נטו, להבדיל מסכום שנתקבל בבנק, עמדה על ממוצע של כ-12,000 ₪ לחודש, אם כי על מנת שיחזור וישתכר סכומים אלה יחלוף זמן מה עד שישתלב שוב בעבודה מתאימה.

יש גם להתחשב בחבות האבסולוטית המוטלת על האב על פי הדין האישי לשאת בהוצאות בגין צרכים הכרחיים עד הגיעו של כל אחד מהילדים לגיל 15 שנים, כאשר במקרה שלנו הבכור מבין הילדים טרם מלאו לו 14 שנים.

אי לכך יחוייב האב לשלם לידי האם בגין מזונות כל אחד מהילדים סך של 600 ₪ לחודש עד הגיעו לגיל 15 שנים כאשר מגיל זה ועד 18 שנים או עד סיום תיכון, לפי המאוחר מבין שני מועדים אלה, יעמוד החיוב על סך של 400 ₪ לחודש. כמו כן יישא האב באגרות חינוך במלואן. באשר להוצאות חינוך חריגות ועלויות חוגים, וכן בהוצאות רפואיות חריגות, הרי באלה יישאו שני ההורים שווה בשווה לתקופה מיום 1.9.12 (מועד בו פינתה האשה את הדירה) ואילך.

עבור התקופה שקדמה לכך המזונות יהיו בהתאם להחלטה על מזונות זמניים למעט לענין הוצאות הבית כפי שיפורט בהמשך.

בהקשר זה טען הנתבע כי חוייב על פי החלטה זו לשאת במלוא ההוצאות החודשיות של הבית (חשמל, גז, ארנונה ועוד) אלא שבחודש 1/12 הוא עזב את הבית. על כן בגין אותה תקופה מ-1/12 עד 31.8.12 יעמוד החיוב על שיעור 80% מכלל ההוצאות האמורות שכן היתרה בשיעור 20% תיזקף לאשה-האם.

קצבת הילדים תתחלק שווה בשווה בין הצדדים.

בתקופת שירות חובה בצה"ל ישלם האב למזונות בנו/בתו החייל/ת סך של 400 ₪ ישירות לידי/ה ואילו האם סך של 100 ₪.

סוף דבר :

אשר על כן אני מורה כדלקמן:

א) הנתבע ישלם למזונות הקטינים לידי אמם סך של 600 ₪ עבור כל אחד מהם לחודש החל מיום 1.9.12 ועד הגיעו של כל קטין לגיל 15 שנים, כאשר ממועד זה ישלם סך של 400 ₪ עד גיל 18 שנים או סיום לימודיו התיכוניים, לפי המאוחר מבין שני מועדים

אלה. כמו כן יישא לבדו באגרות החינוך. בתקופת שירות חובה החיוב יהא כמפורט לעיל.

- (ב) סכום המזונות ישולם מדי חודש, ולא יאוחר מה-5 לכל חודש, עבור אותו חודש תשלום.
- (ג) סכום המזונות יהא צמוד למדד יוקר המחיה שפורסם לאחרונה, ויעודכן אחת לשלושה חודשים, ללא תשלומים למפרע.
- (ד) סכום שלא ישולם במועד ישא הפרשי הצמדה וריבית כחוק.
- (ה) המזונות בגין התקופה מיום הגשת התביעה ועד ליום 1.9.12 יהיו בהתאם להחלטות שניתנו בעניין מזונות זמניים.
- (ו) ההורים יישאו שווה בשווה בהוצאות חינוך חריגות, כך גם יישאו בהוצאות רפואיות חריגות שאינן מכוסות על פי [חוק ביטוח בריאות ממלכתי](#) וכן בהוצאות בגין קייטנות וחוגים.

אין צו להוצאות.

מותר לפרסום ללא שמות הצדדים וללא פרטים מזהים.

ס. סארי גיוסי 54678313

נוסח מסמך זה כפוף לשינויי ניסוח ועריכה

ניתן היום, יב' באייר תשע"ג, 22 אפריל 2013, בהעדר הצדדים.

[בעניין עריכה ושינויים במסמכי פסיקה, חקיקה ועוד](#)
[באתר נבו – הקש כאן](#)

סארי גיוסי, שופט - ס. נשיא